

UDKAST

Rejserapport

Børne- og Undervisningsudvalgets studietur til Færøerne

Tid: Den 28.-30. september 2021

Sted: Thórshavn og Suderø

Deltagere: Anders Kronborg (S), Jens Joel (S), Kenneth Mikkelsen (V),
Marlene Ambo-Rasmussen (V), Katarina Ammitzbøll (KF),
Mette Thiesen (NB)

Ledsaget af: Kirsten Hermansen (udvalgssekretær), Dan Westfall (udvalgs-
assistent).

5. oktober 2021

Formål

Formålet med studierejsen var at tale med færøske parter om, hvordan kendskabet til Rigsfællesskabet kan styrkes i den danske grundskole, så eleverne får viden om Rigsfællesskabets historie og de forskellige dele af Rigsfællesskabet, herunder forskelle i bl.a. kultur, samfundsforhold og natur.

J.nr.: 21-000731-4

Væsentligste punkter fra besøget

Studieturen indledtes med et besøg hos Landsstyremrådet for udenrigs- og kulturanliggende, hvor udvalget fik en introduktion til den færøske folkeskole. Struktur og lovgivning er inspireret af Danmark, men også af Norge og Finland, og der taltes til mødet hellere om 'fællesskabet i Norden' end om 'Rigsfællesskabet'. Kendskabet til dansk er ikke så stort, som det har været, men undervisning i dansk er obligatorisk fra 3. klasse. Alle elever får kendskab til Færøernes konstitutionelle ramme de sidste år på grunduddannelsen. Faget 'Hjemstedslære' er obligatorisk på skemaet i 1.-3. klasse ud fra en betragtning om, at det er vigtigt, at eleverne ved, hvor de kommer fra.

Udvalget besøgte i alt tre forskellige folkeskoler, heraf den ene på Suderø, den sydligste ø på Færøerne, som man kun kan komme til med færge. Udvalget bemærkede, at fælles for skolerne var, at man tager sit udendørsfodtøj af, når man træder ind i skolen. Udvalget oplevede, at det var medvirkende til et renere og mere hjemligt og trykt skolemiljø.

På **Vágs skole på Suderø**, som har 230 elever, vægtes elevernes trivsel højere end opfyldelse af de mange centralt fastsatte mål for undervisningen. Elevernes trivsel er den grundlæggende forudsætning for elevernes personlige udvikling. Skoleledelsen så en konflikt mellem Folkeskolens formålspargraf og den måde, der i praksis styres på fra centralt hold. Kunne godt tænke sig større råderum til at tilrettelægge undervisningen; "Alle, der er engagerede i deres arbejde, kan lide at have et råderum".

Arbejdet med inklusion foregår ved, at gruppen af elever med særlige udfordringer, der ikke fungerer i den almindelige klasseundervisning, modtager undervisning særskilt. Erfaringen var, at det giver de bedste resultater for alle elever.

I Tórshavn besøgte udvalget Færøernes nyeste og største folkeskole, **Skúlin á Fløtum**, med 826 elever. Et imponerende byggeri, der blev taget i brug i 2020. Udvalget fik indtryk af en velfungerende skole, hvor det var lykkedes at skabe et varmt og imødekommende undervisningsmiljø. Kunsten i bygningen havde klare referencer til Færøernes kultur, natur og historie. Udendørs var skabt gode rammer for leg og bevægelse.

I bygdeskolen **Skúlin á Giljanesi**, der har 287 elever, indgår dansk litteratur, musik mv. som en del af undervisningen, og bevidstheden hos eleverne om Danmark starter således tidligt. Ved udvalgets besøg deltog også lærere fra Grønland og Letland, som var på udveksling på skolen under Nordplus samarbejdet. Skolen har et samarbejdsprojekt på bedding med en dansk skole, men ellers blev som samarbejdspartnere hovedsagelig nævnt Grønland, Island, Norge, Sverige og de baltiske lande. Mange elever har været på udveksling, men nu udveksles også lærere.

Tidligere var mange lærebøger kun på dansk, men i dag er der bøger på færøsk inden for alle fag.

Udover de tre folkeskoler besøgte udvalget Færøernes eneste og meget populære **idrætshøjskole** fra 2015 og en nystartet **efterskole** på Suderø. Begge skoler havde primært færøske, men også udenlandske elever. Det vil også være muligt for danske elever at søge skolerne.

Endelig besøgte udvalget **Færøernes største uddannelsesinstitution** Glasir i Thórshavn med over 1500 studerende. **Glasir** er en sammenlægning af Studenterskolen, HF, Handelsskolen og Teknisk skole i Thórshavn under en fælles ledelse. Den imponerende bygning blev taget i brug i 2018, og det er muligt at tage over 30 forskellige uddannelser. Det er tanken, at de forskellige uddannelsesretninger ved at være under samme tag kan inspirere og samarbejde med hinanden. Udvalget fandt sammenlægningen og de bygningsmæssige rammer meget inspirerende, og som en mulighed for at studerende i højere grad kan få indblik i og lyst til at tage en erhvervsrettet uddannelse.

Studieturen blev afrundet med et møde med **Lagtingets Udvalg for Kulturområdet**, hvorunder hører uddannelse. På mødet udspandt sig en meget åben drøftelse af Rigsfællesskabets fremtid i lyset af udviklingen af en langt stærkere national identitet på Færøerne de senere år. At nationaldragten igen er blevet populær på Færøerne er bl.a. et udtryk for en langt stærkere national bevidsthed. De færøske politikere gav udtryk for, at de oplevede mange fordomme og uvidenhed hos danskere om Færøerne. Der var enighed om, at Norden har et historisk og værdimæssigt fællesskab, og at øget

udveksling af studerende mellem de nordiske lande er en god måde at få øget indsigt i hinandens kultur, natur og samfundsforhold på. De færøske politikere så en fordel i fortsat at lære dansk i skolen som 1. fremmedsprog, idet det også giver adgang til at forstå og tale med svenskere og nordmænd; man har et fælles skandinavisk sprog.

Udvalget fandt, at kendskabet til Færøerne som et højt udviklet samfund bør styrkes i skolen i Danmark både i undervisningen og ikke mindst ved udveksling.

På baggrund af studieturen blev det konkluderet, at vi i Danmark kan lære af Færøerne på skoleområdet. Færøerne er stærke på 1) innovation, 2) at tage hånd om de svageste elever og 3) at viderebringe kendskab til kulturarven og lokalkendskab til den næste generation.

Forberedelse og opfølgning

Studieturen udsprang af den politiske aftale om folkeskolen fra januar 2019 om en justering af folkeskolereformen. Et af elementerne heri er et styrket fokus på Rigsfællesskabet i undervisningen. Rigsombudsmanden på Færøerne bistod ved forberedelsen og afviklingen af studieturen. Udvalget besluttede at invitere medlemmerne af Færøudvalget til et kommende udvalgsmøde med henblik på evaluering og opfølgning på turen.

Der vedlægges program for turen og indhentede PP-oplæg.